

PAUS FRANCISCUS

Zonder
Jezus
kunnen we
niets

in gesprek met
GIANNI VALENTE
over missionair
leven vandaag

Paus Franciscus

Zonder
Jezus
kunnen we
niets

Missionair leven vandaag

Een gesprek met Gianni Valente

Berne Media

© Paus Franciscus en Gianni Valente

© 2020 Berne Media | uitgeverij abdij van berne

www.bernemedia.com

Oorspronkelijke uitgave:

Senza di Lui non possiamo far nulla. Essere missionari oggi nel mondo

© 2019 Libreria Editrice Vaticana

Vertaald uit het Italiaans door: Ineke Gijzen-Kleemans

Vormgeving omslag en binnenwerk: Peter Slager | Garage BNO

De citaten uit de Bijbel in dit boek zijn overgenomen uit De Nieuwe Bijbelvertaling, Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem, 2004.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 8972 393 2

e-book 978 90 8972 394 9

NUR 712

Niet geslaagd als missionaris

*De Japanse droom van
de jonge Bergoglio*

Heilige Vader, u heeft verteld dat u in uw jonge jaren als missionaris naar Japan wilde gaan. Daarna hebben de zaken een andere wending genomen. Aanvankelijk had u de roeping en de wil om 'de zee over te steken'. Kan men zeggen dat u niet geslaagd bent als missionaris?

'Ik weet het niet. Ik ben ingetreden in de orde der jezuïeten omdat ik getroffen werd door hun roeping tot missie, door het feit dat ze steeds naar de uiteinden van de aarde gaan. Ik heb toen niet naar Japan kunnen gaan. Ik heb echter gemerkt dat het verkondigen van Jezus en zijn Evangelie steeds met zich meebrengt dat men op een bepaalde manier naar buiten treedt en zich in beweging zet. Toen ik provinciaal van de jezuïeten in Argentinië was, heb ik de verspreiding van kleine "missieposten" in heel het land bevorderd.'

Stuurde u missionarissen uit? Waar gingen ze heen?

‘Waar er behoefte aan was. Van noord naar zuid. Vooral in streken waar geen priesters waren. Toen ik bisschop werd, heb ik ook priesters gezien die in een crisis verkeerden en hun priesterschap hebben weten te behouden door dit ver weg te gaan uitoefenen, op missieplaatsen. Anderen zijn gegaan omdat ze de roeping van de Heer voelden. Zij dachten wellicht naar die plaatsen te gaan om Christus te gaan brengen, maar zij werden juist daar gesterkt en genezen door Christus. Dagelijks ontdekten zij de wonderen en de kleine en grote mirakels die God voltrekt onder zijn trouwe volk; het volk van armen, van gewonde en genezen mensen, van zondaars die vergiffenis hebben gekregen.’

Herinnert u zich verhalen van deze Argentijnse priesters?

‘Eén van hen, Juan Ignacio Liébana, heeft zijn ervaringen en zijn ontmoetingen in de missie in het noorden van het land, in de buurt van Santiago del Estero, te boek gesteld. Hij gaf het boek de titel *Bautizado por el monte* [Gedoopt door de bergen – red.]. “Ik ben hier aangekomen”, schreef pater Juan Ignacio meteen al op de eerste bladzijden, “omdat ik dacht of pretendeerde een huis voor God te zullen bouwen, in het verlangen huizen en gemeenschappen te bezoeken om zijn

Woord te verkondigen, om zijn heroïsche en genereuze missionaris te zijn die zijn Boodschap brengt. Ik zie daarentegen dat de zaken anders gaan lopen. Hij is voor mij mijn huis aan het bouwen, dat ook zijn huis is; ik leg geen bezoek af aan Hem, maar het is God die mij bezoekt. Hij is het die zijn heilsboodschap aan mij brengt.”

Christus is ons altijd vóór

*De ‘naar buiten tredende Kerk’
treedt nooit alleen naar buiten*

U herhaalt steeds: ‘de naar buiten tredende Kerk’. In navolging van u wordt deze uitdrukking door zeer velen gebruikt en soms lijkt het een slogan geworden te zijn, fout gebruikt door een groeiend aantal mensen dat de Kerk de les leest over hoe deze wel of niet zou moeten zijn.

‘De “naar buiten tredende Kerk” is geen modieuze uitdrukking die door mij verzonnen is. Het is de opdracht van Jezus, die in het Evangelie van Marcus aan zijn volgelingen vraagt om zich over de hele wereld te verspreiden en het Evangelie te verkondigen ‘aan ieder schepsel’ [Marcus 16:15 – red.]. Ofwel de Kerk treedt naar buiten of zij is geen Kerk. Ofwel zij verkondigt of zij is geen Kerk. Als de Kerk niet naar buiten treedt

bederft zij, verliest zij haar ware aard. Zij wordt iets anders.'

Wat wordt een Kerk die niet verkondigt en niet naar buiten treedt?

'Dat wordt een spiritueel genootschap; een multinational om initiatieven en boodschappen met ethisch-religieuze inhoud de wereld in te sturen. Daar is niets verkeerd aan, maar het is niet de Kerk. Dit is een risico van iedere willekeurige statische organisatie binnen de Kerk. Uiteindelijk komt het er dan op neer dat men Christus naar zijn hand gaat zetten. Men geeft geen getuigenis meer van wat Christus teweegbrengt, maar men spreekt in naam van een zeker idee dat men heeft van Christus; een idee dat men zelf gevormd heeft en aangepast heeft aan zichzelf. Als men zelf de zaken organiseert, dan wordt men de kleine impresario van het kerkelijke leven, waar alles volgens een vastgesteld programma verloopt, en dat dus alleen uitgevoerd kan worden volgens de richtlijnen. Op deze manier ontmoet men Christus nooit opnieuw. De ontmoeting die aanvankelijk je hart had geraakt komt niet meer terug.'

Is de missie op zich een tegengif tegen dit alles? Zijn de wil en de inspanning om 'naar buiten te treden' voldoende om deze vervormingen te vermijden?

'De missie en de "naar buiten tredende Kerk" zijn geen programma, geen streven dat gerealiseerd kan worden door wilskracht. Het is Christus die de Kerk buiten zichzelf laat treden. Bij de missie van de verkondiging van het Evangelie komt men in beweging omdat men gedragen en voortgestuwd wordt door de heilige Geest. Wanneer men aankomt, merkt men dat Hij al eerder is aangekomen en op u staat te wachten. De Geest van de Heer is al gearriveerd. Hij is u vóór, ook om voor u de weg voor te bereiden, en Hij is al aan het werk.'

'De heilige Geest en wij'

De missie is zijn werk

Tijdens een ontmoeting met mensen van de Pauselijke Missiewerken heeft u hen voorgesteld de Handelingen van de Apostelen te lezen als basis-gebedstekst. Het verhaal over het begin lezen, en niet een 'moderne' handleiding voor missiestrategie. Hoe dat zo?

'De hoofdrolspeler van de Handelingen van de Apostelen is de heilige Geest, dat zijn niet de apostelen. De apostelen herkennen Hem en zij getuigen van Hem als eersten. Als zij aan de broeders van Antiochië de richtlijnen bekend maken die vastgesteld zijn op het Concilie van Jeruzalem, schrijven zij: "In overeenstemming met de heilige Geest hebben wij besloten..." [Handelingen 15:28 – red.]. Heel realistisch erkennen zij het feit dat het de Heer is die dagelijks "degenen die gered waren" toevoegt aan de gemeenschap, en niet de mensen met hun pogingen om te overtuigen.'